

DNEŠEK POTŘEBUJE KNIHU

Část současné veřejnosti je znepokojena stavem českého umění. Zdá se jí, že malířství zabředlo do hračkářství a že se literatura odcizuje národu, třídám, proletariátu a starým ctnostem. Mluví se o umění pro umění, o zradě, o útěku do minulosti a o planých artistických pokusech. Ze strany takto smýšlejícího čtenářstva a kritiky jsou určité knihy krátce hodnoceny jako uměníčko, jež ztratilo souvislost s dneškem. Souvislost s dneškem, ale co je to dnešek? Úsek skutečnosti, který jsme zahlédli? Tradice, na jejíž vlně sestupujeme? Poznání a zkušenosti, které se v nás rozplývají? Proud jevů a příčin, které nás nutí k akci? Pohyb dramatického času či kánon, který musí býti porušen a organizován jinak? — Na tuto otázku je bezpočet odpovědí a sama o sobě není žádná ani zajímavá ani úplná. Stanovisko lidí, již si představují dnešek jako jednoznačnou skutečnost, je samo nesoučasné a připomíná slepotu vyznavačů. Marx a nynější náboženské středověké rozbroje v Německu, feudální stát a SSSR, Shakespeare, surrealismus a pitomá probuzenecká povídka, jež zaměnila svá hesla, všechno, co bylo, co jest a co se rodí, tvoří průsečík dneška. Pocit současnosti je dán vědomím souvislostí, rozporů a napětí. Dnešek neznamená vyznávat určité teze, ale uvědomit si své místo v proudícím vesmíru dějů.